

Editors:

Prof. emeritus György Bártfai Ds.C., Iván Devosa Ph.D.

To prepare young people for childbearing and family life. Are we taking with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

**Program and abstracts of the international conference
19th November 2024 Szeged, Hungary**

Abstract book:

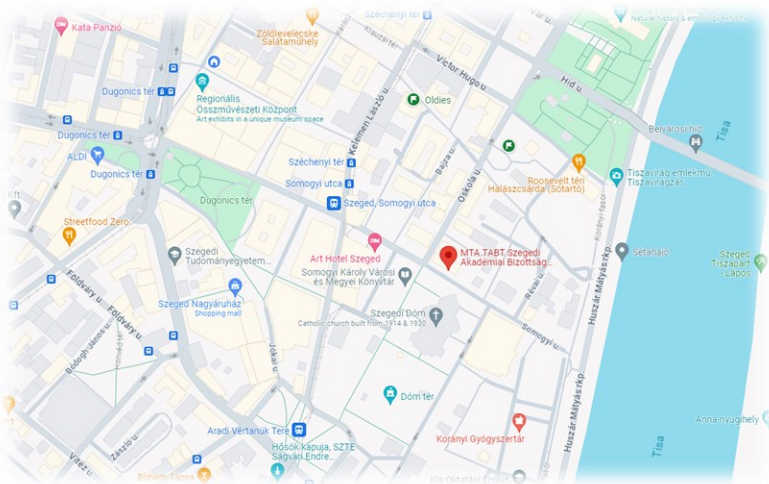
To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

Location:

The Academic Committee of the Hungarian
Academy of Sciences Szeged
MTA TABT Szegedi Akadémiai Bizottság

**„SZAB Székház”,
H-6720 Szeged, Somogyi Béla street (utca) 7.
HUNGARY**

Google Maps direct link to specified address:

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

Organizers:

Hungarian Academy of Science,

SZAB Reproduction Working Committee

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

Magyar Család- és Nővédelmi
Tudományos Társaság
Pro Familia Hungarian Scientific Society

Sponsors:

DevStore kft.

iT ECH-net kft.

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínáta lehetőségeivel?

ISBN & Availability:

ISBN 978-615-02-2019-2

The book has already been registered in MTMT.

Free download visiting <http://devosa.hu/books> or QR code:

Publisher:

The Academic Committee of the Hungarian Academy of
Sciences Szeged, IX. Medical Science Committee,
Reproduction Working Committee

Cover:

©2024 – The image created using OpenAI's DALL-E based on the given prompt is an original work generated by artificial intelligence, and it is not subject to copyright by any specific artist. If you need specific licensing information or usage guidelines, please refer to OpenAI's terms of service or licensing agreements.

Format:

Portable Document Format (PDF) 1.4, for long-term
preservation PDF/A-1 (ISO 19005-1) **publ. ver. 2.1**

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

Schedule

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínáta lehetőségeivel?

Welcome:

15:00 Prof. emeritus Dr. Bártfai György

Session:

Chair: Prof. Dr. Várbíró Szabolcs

15:10: Dr. Mák Kornél Ph.D: Etikai dilemmák: a mesterséges intelligencia alkalmazása a gyermekvállalásra való felkészítésben.

15:25: Dr. Párducz László Ph.D: Az ovarium öregedése - a biológiai óra szerepe a családalapításban.

15:40: Dr. Pásztor Norbert Ph.D: A tisztviselő öregedése-gyermekvállalás férfikorban.

15:55: Dr. Devosa Iván Ph.D: Reprodukciós egészség és gyermekvállalás – a mesterséges intelligencia adta lehetőségek a fiatalok kérdéseinek megválaszolásában.

16:10 Q&A

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

Abstracts

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínáta lehetőségeivel?

Title:

**Etikai dilemmák: a mesterséges intelligencia
alkalmazása a gyermekvállalásra való felkészítésben**

Authors:

Dr. Mák Kornél Ph.D.

Affiliations:

Gál Ferenc Egyetem

Keywords:

MI; gyermekvállás; etika; psziché

Abstract:

Az információ korában a belső elmagányosodás átfogó A mesterséges intelligencia forradalmának időszakát éljük. Minden területet áthat a hatása egyre inkább meghatározza a ma emberének életét. Az új technológiák használata az ember személyiségére való hatása, új dilemmákat és etikai kérdéseket vet fel, főleg hogyha valamilyen tudományterülethez csatoljuk. Esetünkben a

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

gyermek vállalás kérdése és az etikai kérdések mesterséges intelligencia használatával kezelésével foglalkozik az előadásom. Választ keresek arra hogy az emberi személyiség, az emberi psziché a különféle cselekedeteiben milyen Milyen lehetőségeket talán és milyen veszélyekkel találkozik ezek alkalmazása közben.

.

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

Title:

**Az ovarium öregedése - a biológiai óra szerepe a
családalapításban**

Authors:

Dr. Párducz László Ph.D.

Affiliations:

SZTE Szülészeti és Nőgyógyászati
Klinika
Gál Ferenc Egyetem Szeged

Keywords:

petefészek, biológiai ablak, családalapítás, arányérzék,
gyermekvállalás

Abstract:

A Magyar Család- és Nővédelmi Tudományos Társaság (MCSNTT) értékteremtő és -formáló társaságként megkülönböztetett történelmi küldetésének tartja 1975

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

óta többek között a reprodukciós egészségvédelmet. Ezzel a gyarapodásunkat, a magyarság megmaradását kívánjuk elősegíteni. A reprodukív egészségvédelem legújabb orvosi ismérvei az alapstratégiánk részeit képviselik. A demográfiai javulásért vívott harcunkban újra előtérbe kell helyeznünk az évezredes hitünket, a családok létrehozását, megerősítését.

A gyermekvállalás halasztása mögött ijesztő folyamatok húzódnak meg, a gyermektelenek aránya látványosan növekszik. A fiatalok többsége nem mer önálló életet kezdeni, többnyire nincs önálló jövedelmük, így a gyermekvállalási döntéseknél halasztanak. Nem ismerik a nem kívánt terhességek okozta pszichés és esetlegesen bekövetkező anatómiai károsodások jelentőségét. Figyeljük-kezeljük a szent laboratóriumokat-a végtelen élet képleteit. Tesszük ezt azért, hogy bennük éljünk tovább, bennük folytatódjon a sorsunk. Nemcsak önmagunkért, hanem az évezredes úton megmaradó magyar nemzetünkért. Előadásaink, intézkedéseink, ténykedéseink a növekedésünket, a megtartó és gyógyító értékrendeket közvetítik és adják tovább. S megszületendő gyermekeink ügyét szolgáljuk.

Rendeléseimen sokszor találkozom olyan 30 éves párokkal, akik még nem szeretnének utódot. Nézetem szerint ezekben az esetekben a helyes értékek nincsenek beépülve a párok értékrendszerébe. Nincsenek tudatában annak, hogy a férj és a feleség lecserélhető, de a gyermek, az apa és az anya nem. Ugyanakkor azt is érzékelem, hogy egyre emelkedik azon nők száma, akik

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

nem tudnak gyermeket világra hozni biológiai okok miatt, mert a gyermekvállalást későbbi időpontra helyezték.

A mai kor emberéből valahol és valamikor kiveszett a helyes arányérzék. Téves értékfelfogások és értékzavarok vannak jelen mindennapjainkban. Megszakadtak az egységes rendek, szempontok. Baj van a fiataljaink életfelfogásával, valamint az életvitelükkel.

Ma már szinte kihívásként jelenik meg az igazi értékek sorrendje. Az információ átadásainkkal az eszmerendszereik nemesítését, az élet alapelveinek megértését kellene elérnünk. Meg kellene értetnünk a fiataljainkkal a Nobel - díjas Szent-Györgyi Albert gondolatait, miszerint:

„A természet nagy elvekre épül. A természet nem épít külön elveket egy fának, egy bokornak, egy virágnak, egy embernek. Minden egy közös nagy alapelvre épül, úgy, hogy végeredményében mindegy, hogy mit tanulmányozunk, ha elég értelmesek vagyunk ahhoz, hogy az élet alapelveit, szerkezetét megértsük.”

Napjainkban az európai lélek került veszélybe. Az átlaglelkületeket a határtalan önzés hatja át. Nemcsak a népességcsökkenést és a térvésztes jelentőségét kell emlegetni a magyar megmaradási tényezők között, hanem beszélnünk kell a legnagyobb veszteségeinkről is: az Isten-ismeret és az emberszeretet hiányáról.

Az erkölcsi élet került válságba, sokaknál többértelművé vált a család fogalma. Fiataljaink nem ismerik a Bibliát. Nem tudják, mit jelent az isteni kiegészítés. Nem tudják

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

vagy nem akarják tudni, ami már a Biliában le van írva: „A nő a férfi oldalából vétetett.”

A kiegészítés, a visszatérés adja a teljességet. A hiányzó fél (a nő), ha nem tér vissza az emberhez (a férfi), nem lesz teljes, hiszen nem lesz gyermeke, nem lesz társa. A nő az, aki egy férfinak belsőt ad, azt a belsőt, azt a lelkületet, amely az életművében teljesebbé válik egymás kiegészítése által.

Ma a fő bűnök, azaz a kevélység (büszkeség), kapzsiság, bujaság, irigység, mohóság, harag és lustaság, azaz a jóra való restség azok, amik leginkább mozgatják az emberi életet. A demográfiai javulásért vívott harcunkban újra előtérbe kell helyoznunk az évezredek hitünket, a családok létrehozását, ezek megerősítését, vagyis a legősibb és egyben a legtökéletesebb törvénykönyvben, a Tízparancsolatban leírtakat, valamint Szent István és szüleink intelmeit.

Az Isteni színjáték (La Divina Commedia) itt játszódik életünk színpadán, a szemünk előtt folyik úgy, hogy mi vagyunk a játék, e színjáték főszereplői. A színjátékban a nézetek, elvek, az izmusok közül az individualizmus az uralkodó nézet. Nem ismerik a végtelen élet képletét, a másállapotot. Azt a pillanatot, amikor döntéshozatalban megjelenik a másállapot (a terhesség megtartásában). A későbbiekben valójában az élettörténetünket ez határozza meg leginkább. A gyermekvállalás a végtelen élet képletét hordozza magában. A gyermekben valahol önmagunkat vetítjük előre. DNS-ünk bizonyos szegmenseit adjuk tovább. Kromoszómáink – génjeik -

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

elveink- nézeteink -tudásaink – reményeink - tetteink megvalósítását adjuk át az utódjainknak.

A magyar édesanyákban az anyaságba vetett hitet kell visszaadni/megerősíteni. Nem szabadna hagynunk, hogy kivesszen belőlük a helyes arányérzék. Tudatosítani kell, hogy 37 éves korig lehetőleg szülni kell, azaz addig a szüléseket, a reprodukciót igyekezzen mindenki megvalósítani.

Az alábbi mondatokat mindig elmondom a rendeleteimen: „A nők életkora rendkívül fontos a gyermekvállalás szempontjából. A termékenységi idő nem hosszabbodik folyamatosan úgy, mint a várható élettartam. Ahány éves a nő, annyi évesek a petesejtjei is (az idősebb petesejtek már több ártó környezeti hatást szenvedtek el, mint a fiatalabbak). Az életkor előrehaladtával a petefészkekben lévő petesejtek mennyisége csökken, minőségük romlik. A terhesség 20. hetében a leánymagzatok petefészkei (ovárium) körülbelül 7 millió sejtet tartalmaznak. Közvetlenül a megszületés után az újszülöttek elvesztik a csírasejtek több mint 80 százalékát, míg az első menstruáció idején már csak körülbelül 300-500.000 az ováriumokban lévő elsődleges tüszők száma. 35 éves kor után a petefészkek (ovárium) öregedése miatt csökkent fogamzóképeséssel, magasabb vetelési rátával, illetve az esetleges korai működésleállás („korai menopauza”, POF) miatt pedig visszafordíthatatlan meddőséggel is számolnunk kell.”

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

A petefészek sokkal gyorsabban öregszik, mint a többi, és nem tudjuk az okát -petefészkek az emberi öregedés felgyorsított modelljei. A petefészkek több mint kétszer olyan gyorsan öregsznek, mint az összes többi szövet és szerv.

„A petefészkek valószínűleg az egyetlen szerv, amely az első használat előtt elkezdi elveszíteni a funkcióját.”
(Duncan)

Amikor egy nő a 20-as évei végén vagy a 30-as évei elején jár, a többi szövete a csúcsteljesítményen működik, de petefészkei már az öregedés nyilvánvaló jeleit mutatják. „A terhes nők bármilyen káros környezeti expozíciója több generációra is hatással tud lenni. Nemcsak a nőt és a magzatot érinti, hanem generációkon át tud terjedni.”
(Jennifer Garrison, a kaliforniai Buck Öregedéskutató Intézet)

A petefészkek kimerülése/öregedésének pontos mechanizmusa mind a mai napig nem tisztázott. Léteznek feltételezések, amelyek genetikai faktorok - így az X kromoszóma abnormalitásai (hiány, törés stb.) - okozhatják, másrészt az X kromoszómán bizonyos gének aktiválódása és gátló hatása következtében szűnik meg a petefészkek-működés, aminek öröklődő jellegét is bizonyították nemrég. Külső behatások után így, akiknél sugárkezelést vagy kemoterápiát végeztek, igen gyakori lehet a petefészkek korai működésleállása. Tudnunk kell, hogy ha ilyen jellegű kezelések után a petefészkek-funkció ép marad, a veleszületett fejlődési rendellenességek rizikója nem lesz magasabb, mint az

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

átlagpopulációban. A petefészek egyoldali eltávolítása vagy ha mindkét oldali petefészekben állománycsökkentő műtét történik, így ezek után szintén növekedhet a kórkép előfordulási gyakorisága. Korai petefészek-kimerülést okozhatnak a női hormonok szintézisében szerepet játszó bizonyos enzimek hiánya vagy csökkent működése a petefészekben. Talán a legfontosabb kóroki tényező, amit a kialakulás hátterében feltételeznek, az autoimmun megbetegedések. Az autoimmun megbetegedéseknél a petefészek a szervezet számára „idegen” szervvé válik. Blokkoló és petefészek-ellenes antitestek jelennek meg, amelyek következtében immuneredetű gyulladás alakul ki az ováriumokban. Mindez végérvényesen tönkretetheti a petefészek működését. Toxinok a sejtek genetikai állományát károsítják, ami a petefészek tüszőit is pusztítja. Tüszőkárosító toxikus anyagok kerülnek a szervezetbe a cigarettából, de ilyenek bizonyos ipari vegyszerek, a rágcsőírtók és egyes vírusok is.

A korai petefészek-kimerülés (premature ovarian failure – POF)

élettanilag 45-55 év közötti időszakban a havi vérzés elmaradása (51 év az átlag),

40 év alatt minden 100. nőnél diagnosztizálhatunk korai petefészek kimerülést,

30 év alatt a petefészek kimerülés gyakorisága 1 ezrelék.

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

A menstruáció 40 éves kor előtti elmaradása esetén beszélünk korai petefészek kimerülésről, ilyen esetekben jellemző a másodlagos vérzéskimaradás, ösztrogén hiány, FSH, LH vérszintjének jelentős emelkedése. Sok esetben megjelennek a hőhullámok.

A korai petefészekkimerülés lehetséges szövődményei Meddőség. Korai petefészek-elégtelenségben a nőknek csak kis százaléka képes teherbe esni és egészséges gyermeket szülni. A meddőség kezelése nagy kihívást jelent.

Csontritkulás. Alacsony ösztrogén szinttel rendelkező nőknél fokozott a gyenge, törékeny csontok kialakulásának kockázata.

Addison-kór. Ez a betegség akkor alakul ki, ha a mellékvesék elégtelen mennyiségű hormont termelnek. Az Addison - kór kezeletlen esetben akár halálos kimenetelű is lehet. Korai petefészek-elégtelenségben magasabb az Addison kór kockázata.

Szorongás vagy depresszió. A meddőség vagy más, az alacsony ösztrogén szint okozta rendellenesség miatt egyes nők depressziósak, illetve szorongók lehetnek.

A nyugati kultúrákban, így hazánkban is a nők átlagosan 51 éves korban kerülnek „változó korbá”, azaz következik el a menopauza ideje. Amennyiben ez 40 éves kor alatt jelentkezik, korai petefészek elégtelenségről (premature ovarian failure, POF) ill. kimerülésről beszélünk. A 40 éves korban levő nők kb. 1%-ánál van jelen ez a probléma. Ezekben a hölgyekben hasonló folyamat zajlik, mint a természetes menopauza bekövetkeztével: a petefészek

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

működése leáll, mind a hormontermelés, mind pedig a peteérés tekintetében.

A „Biológiai Ablak” ismertetésénél fontos megemlítenünk, hogy a 35 éves nők hatszor olyan gyakran szembesülnek termékenységi problémákkal, mint tíz évvel fiatalabb társaik. Egy 40 éves nőnél már sokkal nagyobb az esélye a vetélésnek, mint az élveszülésnek.

A férfiak termékenyítő képessége is drámaian zuhan 25 éves kor után. Orvosi becslések szerint egy 40 éves férfinak átlagosan két évébe telik, mire teherbe tudja ejteni partnerét, még akkor is, ha a hölgy a húszas évei közepén jár. Az életkor előre haladásával a szervezet teherbíró képessége csökken, gyakrabban alakul kik a terhességi cukorbetegség (GDM), terhességi hipertónia. Csökken a fertilitás, több esetben fordul elő az asszisztált reprodukciós beavatkozás, ennek következtében több az iker várandósság. Nő a myoma várandósság alatti előfordulása, amely befolyásolja a fertilitás, vetélés, koraszülés, császármetszés arányszámát. A fogamzás előtt fennálló krónikus betegségek prevalenciája nő. Elhízással és inzulin rezisztenciával összefüggő betegségek, thromboembólia is nagyobb arányszámban jelentkezik.

A felsorolt negatív és hátrányos helyzetek kialakulása következtében a mai magyar társadalomban a családok több mint felében nincs gyermek, a családoknak 25 % -a egy gyermeket nevel. A magyar családok mindösszesen 15,8 százaléka rendelkezik két gyermekkel, három

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

gyermekkel 4,6 % büszkélkedhet, 1,6 % -ra tehető a négy vagy még ennél is több gyermeket nevelő magyar családok arányszáma.

Nemzetünk boldogulása, értékeink megbecsülése mellé fontos odatenünk a számbeliség mellett a testi és lelki értékeinkben azt a fajta megerősödést, amely a gyarapodásunkhoz vezet.

A Magyar Család- és Nővédelmi Tudományos Társaság az „Alaptörvény”-ben leírtakat szeretné hangsúlyozni: a társadalom fennmaradásának záloga a gyermek. Észre kell vennünk, tudatosítanunk szükséges korunk jelenségeit: a világot átszövő morális válság következményeként a hagyományos értékek, így a házasságok romlását, a családok létrehozásának hiányát, felbomlását. Századunk nagy problémájaként jelennek meg a felsorolt negatív irányú fejlődések, amelyek az emberi életek identitásbeli torzulását hozzák létre.

Társaságunk az erkölcsi folyamatokat igyekszik jó irányba terelni, miközben a család intézményét támogatjuk.

A gyermekek, a nők, a felnőttek és az idősek egészségügyi és morális védelmével igyekszünk a felelősség érzését felkelteni társadalmunk legfontosabb intézménye, a család iránt. Mindenki szeretnénk tudatosítani, hogy ebben a szűk közegben, a családban taníthatunk leghatásosabban: kulturális, erkölcsi, szociális és szellemi értékeket adhatunk át. Ha ezeket nem alakítjuk ki saját élettereinkben, akkor ezek nélkül sem egyéni, sem társadalmi jólét és fejlődés nem következhet be

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

A demográfiai válságon javítani kell, hosszú évek óta a szülésszám 100 ezer alatt van. A nemzet fennmaradásához évente 140-150 ezer újszülöttnak kellene megszületnie.

Epilógus

A magyar nemzetünk fennmaradása érdekében a mindenkori vezetőinknek olyan családpolitikát kell folytatniuk, amelynek keretében meg tudják teremteni annak feltételeit, hogy a magyar nők életük legtermékenyebb időszakában hozhassák világra utódaikat. Paradigmaváltást kell végrehajtani a népesség gondolkodásában: a fiatalok ne az egzisztenciájuk megteremtése utánra tervezzék a gyermekvállalást, hanem a fent említett időszakra. Ezt a gondolkodásbeli paradigmaváltást a magyar társadalomnak minden lehetséges eszközzel elő kell segítenie – oktatás, egészségügy, egyház - szakmai és társadalmi szervezetek tevékenységén keresztül. Társadalmunknak –nemzetünk fennmaradása érdekében - meg kell előlegezni a gyermekvállaló fiatalok egzisztenciális biztonságát erre az időszakra vonatkozóan.

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

Title:

A tesztisz öregedése – gyermekvállalás férfikorban

Authors:

Dr. Pásztor Norbert Ph.D.

Affiliations:

Szegedi Tudományegyetem
Reprodukciós Medicina Intézet

Keywords:

férfi; öregedés; gyermekvállalás; reprodukció

Abstract:

Az elmúlt évtizedekben nemcsak a nők, hanem a férfiak esetében is megfigyelhető az a folyamat, hogy egyre előrehaladottabb életkorban vállalnak gyermeket. A közvélemény talán ezt nem tekinti olyan súlyos problémának, de jellemzően a második házasság során a férfiak 40-es, 50-es éveikben válnak újra apává. Sajnos az előrehaladottabb apai életkor is egészségügyi kockázatok

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

emelkedésével járhat. Igazoltan csökken a herében a Sertoli- és a Leydig-sejtek száma, ezáltal már 40 éves életkortól hanyatlás mutatható ki a spermaparaméterekben. Emellett növekszik az előfordulása a herevisszerességnek, az elhízásnak, illetve az egyéb olyan társbetegségeknek (például: cukorbetegség, metabolikus szindróma), melyek negatívan befolyásolják a reprodukciót. A férfi előrehaladottabb életkora a spontán, de az asszisztált reprodukcióval elért várandósságok esélyét is csökkenti. Növekszik egyes terhességi komplikációk aránya, mint például a vetélés, a koraszülés, a magzat növekedésének elmaradása. A megszületett gyermekek tekintetében gyakoribb az előfordulása az egyes genetikai betegségeknek, illetve drasztikus módon megnövekszik egyes mentális kórképek esélye.

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínáta lehetőségekkel?

Title:

Reprodukciós egészség és gyermekvállalás – a mesterséges intelligencia adta lehetőségek a fiatalok kérdéseinek megválaszolásában.

Authors:

Dr Devosa Iván Ph.D

Affiliations:

Károli Gáspár Református Egyetem –
Pedagógusképző Kar
Károli Gáspár Református Egyetem –
Mesterséges Intelligencia
Kutatócsoport

Keywords:

reprodukciós egészség; gyermekvállalás; MI; fiatalok;
adatvédelem; családtervezés; EVO

Abstract:

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

A reprodukciós egészség és a tudatos gyermekvállalás témája az egészségügyi edukáció egyik kiemelt területe. A fiatalok körében gyakran tapasztalható információhiány, a tabuk által okozott szégyenérzet, valamint az időhiány és a nehéz hozzáférés az egészségügyi szakemberekhez olyan akadályokat jelentenek, amelyek hosszú távon befolyásolják az egészséges döntéshozatalt. A technológia, különösen a mesterséges intelligencia (MI), új lehetőségeket nyit az egészségfejlesztés területén, hiszen személyre szabott, gyors és megbízható információkat nyújthat a fiatalok számára.

Az előadás célja, hogy bemutassa, hogyan segítheti az MI a reprodukciós egészséggel és a gyermekvállalással kapcsolatos kérdések megválaszolását. Az MI alapú eszközök, például chatbotok és applikációk anonim, biztonságos és könnyen hozzáférhető formában nyújtanak információkat a fogamzásgátlásról, a termékenységi időszakokról vagy a menstruációs ciklusról. Például a Clue alkalmazás nemcsak a menstruációs ciklus követését teszi lehetővé, hanem termékenységi előrejelzéseket is nyújt, miközben edukatív tartalmakkal segíti a felhasználókat. Emellett olyan algoritmusok is fejleszthetők, amelyek orvosi adatok alapján termékenységi ablakokat számolnak ki, ezáltal hatékonyabbá téve az orvosi konzultációkat és a családtervezést.

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

Az MI nemcsak a reprodukciós egészség fizikai aspektusaira fókuszálhat, hanem a mentális egészség támogatására is alkalmas. Stresszkezelő alkalmazások, például a Calm, segíthetnek a reprodukciós egészséghez kapcsolódó szorongás vagy stressz csökkentésében. Az MI által nyújtott támogatás különösen fontos olyan társadalmi környezetben, ahol a reprodukciós egészség témája tabu vagy szégyenérzetet kelt.

Az előadás kiemelt figyelmet fordít az MI alkalmazásának korlátaira és etikai kérdéseire. Az adatvédelem különösen fontos, hiszen a reprodukciós egészség érzékeny információkat érint. Az előadás bemutatja, hogyan biztosítható az anonimitás és az adatok védelme az MI alapú rendszerekben. A félrevezető információk kockázatára is kitér, hangsúlyozva, hogy az MI nem helyettesítheti az orvosi szakértelmet, hanem kiegészítő eszközként szolgálhat. Az etikai kérdések közé tartozik a hozzáférés egyenlőtlensége is, például vidéki és városi területek között.

A mesterséges intelligencia hosszú távú potenciálja a reprodukciós egészség területén abban rejlik, hogy a fiatalok számára megbízható, könnyen érthető és hozzáférhető támogatást nyújt. Az MI eszközök megfelelő alkalmazása nemcsak az egészségügyi edukációt forradalmasíthatja, hanem elősegítheti a fiatalok egészséges életmódját és tudatos gyermekvállalását is. Az előadás célja, hogy a hallgatók számára gyakorlati

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

példákon keresztül bemutassa az MI nyújtotta lehetőségeket, valamint felhívja a figyelmet azokra az etikai és gyakorlati kihívásokra, amelyek megoldása elengedhetetlen a technológia felelősségteljes alkalmazásához.

A 2024. november 15-én, a Science folyóiratban publikált „Sequence modeling and design from molecular to genome scale with Evo” c. cikk a genetikai szerkesztés egy új dimenzióját hozta el, mint ahogyan azt lap szerkesztője is megjegyzi: „...a nagy nyelvi modellek nagy lehetőségeket rejtenek a biológiai szekvencia adatok értelmezésére. Nguyen et al. bemutatja az Evo-t, egy multimodális mesterséges intelligencia modellt, amely hatalmas léptékben képes értelmezni és generálni genomiális szekvenciákat. Az Evo architektúra mély tanulási technikákat alkalmaz, lehetővé téve a hosszú sorozatok hatékony feldolgozását. Mikrobagenomok millióinak elemzésével az Evo kifejlesztette az élet összetett genetikai kódjának átfogó megértését, az egyes DNS-bázisoktól a teljes genomokig. Ez lehetővé teszi a modell számára, hogy megjósolja, hogyan befolyásolják a kis DNS-elváltozások a szervezet alkalmasságát, valósághű genomhosszúságú szekvenciákat generálnak, és új biológiai rendszereket tervezzenek, beleértve a szintetikus CRISPR-rendszerek és IS200/IS605 transzpozonok laboratóriumi validálását. Az Evo jelentős előrelépést jelent abban a képességünkben, hogy

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

megértjük és megtervezzük a biológiát többféle modalitáson és összetettségi skálán.”

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

Notes

[illegible]

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Abstract book:

To prepare young people for childbearing and family life. Are we living with the opportunities offered by artificial intelligence?

A fiatalok felkészítése a gyermekvállalásra és a családi életre. Élünk-e a mesterséges intelligencia kínálta lehetőségekkel?

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.